प्रथमः प्रश्नः

॥ तैत्तिरीय संहिता॥

॥प्रथमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः॥

अस्थूंरिरोषंधीषु ज्येष्ठयज्ञ इतिं बृहदंनुष्टुप्छन्दः प्रतिष्ठिता नवं च॥1॥

प्रजनंनुश्योतिर्मिर्देवतांनाुश्योतिर्विराद्धन्दंसाुश्योतिर्विराङ्घाचे सं तिष्ठते विराजम्भि सम्पद्यते तस्मा- तज्योतिरुच्यते हो स्तोमौ प्रातःसवनं वहतो यथौ प्राणश्चापानश्च हो मार्ध्यंदिन् र सर्वनं यथा चख्युंश्च श्रोत्रं च हो तृतीयसवनं यथा वाक्रे प्रतिष्ठा च पुरुषसम्मितो वा एष यज्ञोऽस्थूंरिः [1]

यं कामं कामयंते तमेतेनाभ्यंश्जृते सर्वृ ह्यस्थूंरिणाभ्यश्जृते व प्रजापंतिः प्रजा अंसृजत् ता अंग्निष्टोमेनैव पर्यगृह्णात्तासाम्परिगृहीतानामश्वत्रोऽत्यंप्रवत् तस्यांनुहाय रेत् आदंत्त तद्गंद्भे न्यंमार्द्वस्मांद्वद्भो द्विरेता अथो आहुर्वडंबायां न्यंमार्डिति तस्माद्वडंबा द्विरेता अथो आहुर्रोषंधीषु [2]

न्यंमार्डिति तस्मादोषंधयोऽनंभ्यक्ता रेभन्त्यथों आहुः

प्रजासु न्यंमार्डिति तस्माँद्यमौ जांयेते तस्मांदश्वत्रो न प्र जायत् आत्तंरेता हि तस्माँद्ध्रहिष्यनंवक्रुप्तः सर्ववेदसे वां सहस्रे वावंक्रुप्तोऽति ह्यप्रंवत् य एवं विद्वानंग्निष्टोमेन् यजंते प्राजांताः प्रजा जनयंति परि प्रजांता गृह्णाति तस्मादाहुर्ज्येष्ठयज्ञ इतिं [3]

प्रजापंतिर्वाव ज्येष्टः स ह्यंतेनाग्रेऽयंजत प्रजापंतिरकामयत् प्र जांयेयेति स मुंख्तस्त्रिवृतं निरंमिमीत् तम्ग्नि-र्देवतान्वंसृज्यत गायत्री छन्दो रथंत्र सामं ब्राह्मणो मंनुष्यांणाम्जः पंशूनान्तस्मात्ते मुख्यां मुख्तो ह्यसृंज्यन्तोरंसो बाहुभ्याम्पश्चद्शं निरंमिमीत् तमिन्द्रो देवतान्वंसृज्यत त्रिष्टुप्छन्दो बृहत् [4]

सामं राज्ञन्यों मनुष्यांणामिवः पशूनान्तस्मात्ते वीर्यांवन्तो वीर्यांद्धसृंज्यन्त मध्यतः सप्तद्शं निरंमिमीत तं विश्वं देवा देवता अन्वंसृज्यन्त जगंती छन्दों वैरूप साम वैश्यों मनुष्यांणां गावः पशूनान्तस्मात्त आद्यां अन्नधाना- द्धासृंज्यन्त तस्माद्भ्या से सो उन्येभ्यो भूयिष्ठा हि देवता अन्वसृंज्यन्त प्त एंकवि शं निरंमिमीत तमंनुष्टुप्छन्दः [5[] अन्वंसृज्यत वैराज॰ सामं शूद्रो मंनुष्यांणामश्वः पशूनान्तस्मात्तौ भूंतसंऋामिणावश्वंश्च शूद्रश्च तस्मांच्छूद्रो यज्ञेऽनंवक्कृत्तो न हि देवता अन्वसृंज्यत तस्मात्पादावुपं जीवतः पत्तो ह्यसृंज्येताम्प्राणा वै त्रिवृदंर्धमासाः पंश्चद्रशः प्रजापंतिः सप्तद्शस्त्रयं इमे लोका असावांदित्य एंकवि॰्श एतस्मिन्वा एते श्रिता एतस्मिन्प्रतिंष्ठिता य एवं वेदैतस्मिन्नेव श्रंयत एतस्मिन्प्रतिं तिष्ठति॥ [6]

तावंन्तो लोकास्त्रयोदश च॥2॥

प्रातःसवने वै गांयत्रेण छन्दंसा त्रिवृते स्तोमांय ज्योतिर्दधंदेति त्रिवृतां ब्रह्मवर्चसेनं पश्चद्शाय ज्योतिर्दधंदेति पश्चद्शेनौजंसा वीर्येण सप्तद्शाय ज्योतिर्दधंदेति सप्तद्शेनं प्राजापत्येनं प्रजनंनेनैकविश्शाय ज्योतिर्दधंदेति स्तोमं पृव तथ्स्तोमांय ज्योतिर्दधंदेत्यथो स्तोमं पृव स्तोमंम्भि प्र णंयति यावंन्तो वै स्तोमास्तावंन्तः कामास्तावंन्तो लोकास्तावंन्ति ज्योतीश्रंष्येतावंत पृव स्तोमांनेतावंतः कामानेतावंतो लोकानेतावंन्ति ज्योतीश्र्ष्यवं रुन्द्वे॥ [7] ब्रह्मवादिनों वदन्ति स त्वै यंजेत् योंऽग्निष्टोमेन् यजमानोऽथ् सर्वस्तोमेन् यजेतेति यस्यं त्रिवृतंमन्तर्यन्तिं प्राणा॰स्तस्यान्तर्यन्ति प्राणेषु मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन् यजमानो यजते यस्यं पश्चद्शमंन्त्र्यन्तिं वीर्यं तस्यान्तर्यन्ति वीर्यं मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन् यजमानो यजते यस्यं सप्तदशमंन्तर्यन्तिं [8]

प्रजां तस्यान्तर्यन्ति प्रजायाम्मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन यजंमानो यजते यस्यैकविश्शमंन्तर्यन्तिं प्रतिष्ठां तस्यान्तर्यन्ति प्रतिष्ठायाम्मेऽप्यंसदिति खलु वै यज्ञेन यजंमानो यजते यस्यं त्रिणवमंन्तर्यन्त्यृत्श्श्च तस्यं नख्यत्रियां च विराजंमन्तर्यन्त्यृतुषु मेऽप्यंसन्नख्यत्रियां च विराजंमन्तर्यन्त्यृतुषु मेऽप्यंसन्नख्यत्रियांयां च विराजीतिं [9]

खलु वै युज्ञेन यजमानो यजते यस्यं त्रयिश्विष्शमंन्त्रयिन्तं देवतास्तस्यान्तर्यन्ति देवतांसु मेऽप्यंसदिति खलु वै युज्ञेन यजमानो यजते यो वै स्तोमानामव्मम्पर्मतां गच्छंन्तं वेदं पर्मतांमेव गंच्छति त्रिवृद्दै स्तोमानामव्म- स्त्रिवृत्पर्मो य एवं वेदं परमतांमेव गंच्छति॥ [10]

उत्तरेण रथन्तुरम्पूर्वेऽन्वेकंविश्शतिश्च॥४॥

अङ्गिरसो वै स्त्रमांसत् ते सुंवर्गं लोकमायन्तेषा रे हिवष्मा रेश्व हिवष्कृ चाहीयेतान्तावंकामयेता र सुवर्गं लोकिमीयावेति तावेतं द्विरात्रमंपश्यतान्तमाहंरतान्तेनांयजेतान्त वै तौ सुंवर्गं लोकिमैताय्यँ एवं विद्वान्द्विरात्रेण यजंते सुवर्गमेव लोकमेता तावेताम्पूर्वेणाऽहाऽगंच्छतामुत्तंरेण [11]

अभिप्लवः पूर्वमहंभवित गित्रक्तंर्ञ्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः पूर्वमहंभविति तेज्स्तेनावं रुन्द्धे सर्वस्तोमोऽतिरात्र उत्तंर्ष्ट् सर्वस्यास्ये सर्वस्यावंरुद्धे गायत्रम्पूर्वेहुन्थ्सामं भविति तेजो वै गांयत्री गांयत्री ब्रंह्मवर्च्सन्तेजं एव ब्रंह्मवर्च्स- मात्मन्धंते त्रैष्टुंभमुत्तंर् ओजो वै वीर्यं त्रिष्टुगोजं एव वीर्यमात्मन्धंते रथंत्रम्पूर्वं [12]

अह्न्थ्सामं भवतीयं वै रंथंत्रम्स्यामेव प्रतिं तिष्ठति बृहदुत्तरेऽसौ वै बृहद्मुष्यांमेव प्रतिं तिष्ठति तदांहुः क्वं जगंती चानुष्टुप्चेतिं वैखान्सम्पूर्वेऽह्न्थ्सामं भवति तेन् जगंत्यै नैतिं षोड्रयुत्तरे तेनांनुष्टुभोऽथांहुर्यथ्संमानेंऽ धमासे स्यातांमन्यत्रस्याह्नों वीर्यमनुं पद्येतेत्यंमावास्यांयाम्पूर्वमहंभंवत् नानांवीर्ये भवतो ह्विष्मंन्निधन्म्पूर्वमहंभंवति हविष्कृन्निधन्मुत्तं । [13]

अब्रुवीच् तदन्तरिंख्यन्ददात्यच्छावाकश्च देयेतिं सप्तचंत्वारि शच॥ 5॥

आपो वा इदमग्रे सिल्लमांसीत्तस्मिन्यजापंतिर्वायुर्भूत्वाचंर्व इमामेपश्यत्तां वंराहो भूत्वाहंरत्तां विश्वकंमी भूत्वा व्यमादर्थ्साप्रंथत् सा पृंथिव्यंभवत्तत्पृंथिव्ये पृंथिवित्वन्तस्यांमश्रा स देवानंसृजत् वसूँत्रुद्रानांदित्यान्ते देवाः प्रजापंतिमब्रुवन्य जांयामहा इति सौंऽब्रवीत् [14]

यथाहं युष्मा १ स्तप्सासृंख्येवं तपंसि प्रजनंनिमच्छध्वमिति तेभ्योऽग्निमायतंनम्प्रायंच्छदेतेनायतंनेन श्राम्यतेति तेंऽग्निनायतंनेनाश्राम्यन्ते संवथ्सर एकां गामंसृजन्त तां वसुभ्यो रुद्रेभ्यं आदित्येभ्यः प्रायंच्छन्नेता १ रंख्यध्वमिति तां वसंवो रुद्रा आंदित्या अंरख्यन्त सा वसुभ्यो रुद्रेभ्यं आदित्येभ्यः प्राजांयत् त्रीणि च [15]

श्तानि त्रयंस्त्रि शतं चाथ सैव संहस्रतम्यंभवते देवाः प्रजापंतिमब्रुवन्थ्सहस्रंण नो याज्येति सौंऽग्निष्टोमेन वसूनयाजयत्त इमं लोकमंजयन्तचांददुः स उक्थ्येन रुद्रानयाजयत्तेंऽन्तरिख्यमजयन्तचांददुः सोऽतिरात्रेणां-दित्यानयाजयत्तेंऽमुं लोकमंजयन्तचांददुस्तदन्तरिख्यम् [16]

व्यवैंर्यत् तस्माँद्रुद्रा घातुंका अनायत्ना हि तस्मांदाहुः शिथिलं वे मंध्यममहंस्त्रिरात्रस्य वि हि तद्वेर्यतेति त्रैष्टुंभम्मध्यमस्याह् आज्यंम्भवति संयानांनि सूक्तानिं शश्सित षोड्शिनशं शश्सत्यह्रो धृत्या अशिंथिलम्भावाय तस्मांत्रिरात्रस्यांग्निष्टोम एव प्रथममहं स्यादथोक्थ्योऽथांतिरात्र एषां लोकानां विधृंत्यै त्रीणिंत्रीणि श्तान्यंनूचीनाहमव्यंवच्छिन्नानि ददाति [17]

पूषां लोकानामनु संतंत्यै दशतं न विच्छिन्द्याद्विराजं नेद्विच्छिनदानीत्यथ् या संहस्रतम्यासीत्तस्यामिन्द्रेश्च विष्णुंश्च व्यायंच्छेता स् इन्द्रोऽमन्यतानया वा इदं विष्णुंः सहस्रं वख्र्यत् इति तस्यांमकल्पेतान्द्विभांग् इन्द्रस्तृतीये विष्णुस्तद्वा एषाभ्यनूंच्यत उभा जिंग्यथुरिति तां वा एतामच्छावाकः [18]

पुव शर्सत्यथ् या संहस्रत्मी सा होत्रे देयेति होतांरं वा अभ्यतिरिच्यते यदंतिरिच्यंते होतानांत्रस्यापयिता-थांहुरुन्नेत्रे देयेत्यतिरिक्ता वा एषा सहस्रस्यातिरिक्त उन्नेतर्त्विजामथांहुः सर्वेभ्यः सद्स्येभ्यो देयेत्यथांहुरुदाकृत्या सा वशं चरेदित्यथांहुर्ब्रह्मणे चाग्नीधे च देयेति [19]

द्विभागम्ब्रह्मणे तृतीयम्ग्रीधं ऐन्द्रो वै ब्रह्मा वैष्णवाँ ऽग्नीद्यथैव तावकंल्पेतामित्यथांहुर्या कंल्याणी बंहुरूपा सा देयेत्यथांहुर्या द्विरूपोभ्यतंपनी सा देयेति सहस्रंस्य परिगृहीत्यै तद्वा एतथ्सहस्रस्यायंन सहस्रं स्तोत्रीयाः सहस्रं दिख्यंणाः सहस्रंसम्मितः सुवर्गो लोकः सुवर्गस्य लोकस्याभिजिंत्यै॥ [20]

पुतदेतस्यां वीर्यमस्य त्रिभिश्चं दत्ता संहस्रतमी तस्मादेव वरस्सम्मात्रामेकान्नचंत्वारिर्श्शचं॥६॥

सोमो वै स्हस्रंमिवन्दत्तिमन्द्रोऽन्वंविन्दत्तौ यमो न्यागंच्छत्तावंब्रवीदस्तु मेऽत्रापीत्यस्तु ही ३ इत्यंब्रूता स् स् यम एकंस्यां वीर्यम्पर्यपश्यिद्यं वा अस्य सहस्रंस्य वीर्यम्बिभूर्तीति तावंब्रवीदियम्ममास्त्वेतद्युवयोरिति तावंब्रता सर्वे वा एतदेतस्यां वीर्यम् [21] परिं पश्यामोऽ श्यामा हं रामहा इति तस्याम श्यामाहं रन्त तामप्स प्रावेशयन्थ्सोमायोदेहीति सा रोहिणी पिङ्गलैकं हायनी रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं शतैः सहोदैत्तस्माद्रोहिंण्या पिङ्गलयैकं हायन्या सोमं क्रीणीयाद्य एवं विद्वान्रोहिंण्या पिङ्गलयैकं हायन्या सोमं क्रीणाति त्रयंस्त्रिश्शता चैवास्यं त्रिभिश्चं [22]

शतैः सोमंः क्रीतो भंवति सुक्रीतेन यजते ताम्प्सु प्रावेशयित्रन्द्रांयोदेहीति सा रोहिणी लख्य्मणा पंष्ठौही वार्त्रघ्री रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं शतैः सहोदैत्तस्माद्रोहिणीं लख्य्मणाम्पष्ठौहीं वार्त्रघ्रीं दद्याद्य एवं विद्वान्नोहिणीं लख्य्मणाम्पष्ठौहीं वार्त्रघ्रीं ददाति त्रयंस्त्रिश्शचैवास्य त्रीणिं च शतानि सा दत्ता [23]

भ्वति ताम्प्सु प्रावेशयन् यमायोदेहीति सा जरंती मूर्खा तंज्जघन्या रूपं कृत्वा त्रयंस्त्रिश्शता च त्रिभिश्चं शतैः सहोदैत्तस्माज्जरंतीम्मूर्खां तंज्जघन्यामंनुस्तरंणीं कुर्वीत् य एवं विद्वाञ्जरंतीम्मूर्खां तंज्जघन्यामंनुस्तरंणीं कुरुते त्रयंस्त्रिश्शचैवास्य त्रीणि च शतानि सामुष्मिं ह्याँके भविति वागेव संहस्रतमी तस्मौत् [24]

वरो देयः सा हि वरंः सहस्रंमस्य सा दत्ता भंवति तस्माद्वरो न प्रंतिगृह्यः सा हि वरंः सहस्रंमस्य प्रतिगृहीत-भवतीयं वर् इति ब्र्यादथान्याम्ब्र्यादियम्ममेति तथांस्य तथ्सहस्रमप्रंतिगृहीतम्भवत्युभयतप्नी स्यात्तदांहुरन्यत- प्नी स्यांथ्सहस्रंम्परस्तादेतमिति यैव वरंः [25]

क्ल्याणी रूपसंमृद्धा सा स्यात्सा हि वरः समृद्धौ तामृत्तरेणाग्नीप्रम्पर्याणीयाहवनीयस्यान्ते द्रोणकल्शमवे प्रापयेदा जिंघ्र क्लशंम्मह्युरुधारा पर्यस्वत्या त्वां विश्वन्त्विन्देवः समुद्रमिव सिन्धंवः सा मां सहस्र आ भंज प्रजयां पश्चिः सह पुनर्मा विशताद्रियिरितिं प्रजयैवैनंम्पश्भीं रय्या सम् [26]

अर्ध्यति प्रजावांन्पशुमात्रयिमान्भविति य एवं वेद तयां सहाग्नीप्रम्परेत्यं पुरस्तांत्प्रतीच्यां तिष्ठंन्त्यां जुहुयादुभा जिंग्यथुर्न परां जयेथे न परां जिग्ये कत्रश्चनैनों। इन्द्रंश्च विष्णो यदपंस्पृधेथां त्रेधा सहस्रं वि तदैरयेथामितिं त्रेधाविभक्तं वै त्रिंग्त्रे सहस्रं साहस्रीमेवैनांं करोति सहस्रंस्यैवैनाम्मात्राम् [27]

करोति रूपाणि जुहोति रूपैरेवैना समर्धयित तस्यां उपोत्थाय कर्णमा जपेदिङे रन्तेऽदिते सरस्विति प्रिये प्रेयंसि मिह् विश्वंत्येतानि ते अघ्निये नामांनि सुकृतंम्मा देवेषुं ब्रूतादिति देवेभ्यं एवैनमा वेदयत्यन्वेनं देवा बुंध्यन्ते॥ [28]

लोकान्गमयित साविद्वान्थ्सुशेवा माविश यजमानुन्द्वादंश च॥७॥

सहस्रतम्यां वे यजमानः सुवृगं लोकमेति सैन १ सुवृगं लोकं गमयति सा मां सुवृगं लोकं गमयति सा मां सुवृगं लोकं गमयत्याह सुवृगमेवेनं लोकं गमयति सा मा ज्योतिष्मन्तं लोकं गमयत्याह ज्योतिष्मन्तमेवेनं लोकं गमयति सा मा सर्वान्युण्यां- ल्लांकान्गमयत्याह सर्वानेवेनम्युण्यां लांकान्गमयत्याह सर्वानेवेनम्युण्यां लांकान्गमयति सा [29]

मा प्रतिष्ठां गंमय प्रजयां पृशुभिः सह पुनुर्मा विशताद्रियिरितिं प्रजयैवैनंम्पृशुभीं र्य्याम्प्रतिं ष्ठापयति प्रजावान्पशुमात्रियमान्भवित् य एवं वेद ताम्ग्रीधं वा ब्रह्मणे वा होत्रे वोद्गात्रे वाध्वर्यवे वा दद्यात्सहस्रमस्य सा दत्ता भवति सहस्रमस्य प्रतिगृहीतम्भवित् यस्तामविद्वान् [30]

प्रतिगृह्णाति ताम्प्रतिं गृह्णीयादेकांसि न सहस्रमेकां

त्वा भूताम्प्रतिं गृह्णामि न सहस्रमेकां मा भूता विश मा सहस्रमित्येकांमेवेनाम्भूताम्प्रतिं गृह्णाति न सहस्रं य एवं वेदं स्योनासिं सुषदां सुशेवां स्योना मा विश सुषदा मा विश सुषेवा मा विश सुषेवा मा विश सुषेवा मा विश सुषेवा मा विश [31]

इत्यांह स्योनैवैन र सुषदां सुशेवां भूता विंशति नैन र हिनस्ति ब्रह्मवादिनों वदन्ति सहस्रं सहस्रतम्यन्वेती ३ सहस्रतमी र सहस्रा ३ मिति यत्प्राचीमुथ्युजेथ्यहस्र र सहस्रतम्यन्वियात्तथ्यहस्रं मप्रज्ञात्र संवर्गं लोकं न प्रजानीयात्प्रतीचीमुथ्युंजिति ता सहस्रमनुं पूर्यावर्तते सा प्रजानती सुंवर्गं लोकमेति यजमानम्भ्युथ्युंजित ख्यिप्रे सहस्रम्प्र जांयत उत्तमा नीयते प्रथमा देवान्गंच्छति॥ [32]

तत्तेर्ज पुवाष्टादंश च॥८॥

अत्रिरददादौर्वाय प्रजाम्पुत्रकांमाय स रिरिचानोऽमन्यत् निर्वीर्यः शिथिलो यातयांमा स एतं चंतूरात्रमंपश्यत् तमाहंरत्तेनायजत् ततो वै तस्यं चत्वारों वीरा आजांयन्त् सुहोता सूँद्राता स्वध्वर्युः सुसंभेयो य एवं विद्वा १ श्चंतूरात्रेण यजत् आस्यं चत्वारों वीरा जांयन्ते सुहोता सूँद्राता स्वंध्वर्युः सुसंभेयो ये चंतुर्वि १ शाः पवंमाना ब्रह्मवर्च्सं तत् [33]

य उद्यन्तः स्तोमाः श्रीः सात्रिः श्रृद्धादेवं यजंमानं च्तारि वीर्याणि नोपानम्नतेजं इन्द्रियम्ब्रह्मवर्चसम्न्नाद्यः स एताः श्रृतुरश्चतुंष्टोमान्थ्योमानपश्यत्तानाहं रत्तैरंयजत् तेजं एव प्रथमेनावां रुन्द्धेन्द्रियं द्वितीयेन ब्रह्मवर्चसं तृतीयेनान्नाद्यं चतुर्थेन य एवं विद्वाः श्रृतुरश्चतुंष्टोमान्थ्योमानाहरति तैर्यजंते तेजं एव प्रथमेनावं रुन्द्ध इन्द्रियं द्वितीयेन ब्रह्मवर्चसं तृतीयेनान्नाद्यं चतुर्थेन यामेवात्रिर्ऋद्धिमार्भोत्तामेव यजंमान ऋप्नोति॥ [34]

जमदंग्निरष्टाचंत्वारिश्शत्॥९॥

ज्मदंग्निः पृष्टिंकामश्चतूरात्रेणांयजत् स एतान्योषा रं अपुष्यत्तस्मांत्पितितौ जामंदग्नियौ न सं जांनाते एतानेव पोषांन्पुष्यिति य एवं विद्वा रक्षंतूरात्रेण यजते पुरोडाशिन्यं उपसदो भवन्ति पृशवो वै पुरोडाशः पृशूनेवावं रुन्द्धेऽत्रं वै पुरोडाशोऽत्रंमेवावं रुन्द्धेऽन्नादः पंशुमान्नंवित य एवं विद्वा रक्षंतूरात्रेण यजते॥ [35] ते व्यावर्तन्त प्रविदता स्यामिति स एतम्प्रंश्चरात्रमा संबंध्यरोऽभिजिंत्यै॥10॥

संवथ्सरो वा इदमेकं आसीत्सोंऽकामयत्तून्थ्संजेयेति स एतम्पंश्चरात्रमंपश्यत्तमाहंर्त्तेनायजत् ततो वै स ऋतूनंसृजत् य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते प्रैव जायते त ऋतवंः सृष्टा न व्यावंतन्त त एतम्पंश्चरात्रमंपश्यन् तमाहंर्न्तेनांयजन्त ततो वै ते व्यावंतन्त [36]

य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते वि पाप्मना भ्रातृं व्येणा वंतिते सार्वसेनिः शौचेयों ऽकामयत पशुमान्थ्स्यामिति स एतम्पंश्चरात्रमाहं रत्तेनां यजत् ततो वै स सहस्रं म्पृशून्प्राप्नोद्य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते प्र सहस्रं म्पृशूनां प्रोति बब्रः प्रावांहणिरकामयत वाचः प्रविदेता स्यामिति स एतम्पंश्चरात्रमा [37]

अह्रतेनांयजत् ततो वै स वाचः प्रंविद्ताभंवद्य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते प्रविद्वितेव वाचो भंवत्यथों एनं वाचस्पितिरित्यांहुरनांप्तश्चतूरात्रोऽतिरिक्तः षड्रात्रोऽथ वा एष संम्प्रति यज्ञो यत्पंश्चरात्रो य एवं विद्वान्पंश्चरात्रेण यजंते सम्प्रत्येव यज्ञेनं यजते पश्चरात्रो भंवित पश्च वा ऋतवंः संवथ्सरः [38]

ऋतुष्वेव संबँध्सरे प्रति तिष्ठत्यथो पश्चांख्यरा पृङ्किः पाङ्को यज्ञो यज्ञमेवावं रुन्द्धे त्रिवृदंग्निष्टोमो भविति तेजं एवावं रुन्द्धे पश्चद्दशो भवितीन्द्रियमेवावं रुन्द्धे सप्तद्दशो भवत्यन्नाद्यस्यावंरुद्धा अथो प्रैव तेनं जायते पश्चविष्शौंऽग्निष्टोमो भविति प्रजापंतराप्टें महाव्रतवांनन्नाद्यस्यावंरुद्धौ विश्वजिथ्सर्वपृष्ठोऽतिरात्रो भविति सर्वस्याभिजित्यै॥ [39]

धुरुणः प्रश्चविश्शतिश्च॥11॥

देवस्यं त्वा सिवतुः प्रंसवेंऽश्विनौंर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्तौभ्यामा दंद इमामंगृभ्णत्रश्ननामृतस्य पूर्व आयुंषि विदथेषु कव्या। तयां देवाः सुतमा बंभूवुर्ऋतस्य सामन्थ्यरमारपंन्ती। अभिधा असि भुवंनमिस यन्तासि धर्तासि सौऽग्निं वैश्वान्र सप्रंथसं गच्छ स्वाहांकृतः पृथिव्यां यन्ता राड्यन्तासि यमंनो धर्तासि धरुणः कृष्ये त्वा ख्येमाय त्वा रय्ये त्वा पोषांय त्वा पृथिव्ये त्वान्तरिंख्याय त्वा दिवे त्वां सते त्वासंते त्वान्न्यस्त्वौषंधीभ्यस्त्वा विश्वैभ्यस्त्वा भूतेभ्यः॥ [40]

रन्तिस्स्वाहा द्वावि १ शतिश्व॥12॥

विभूमात्रा प्रभूः पित्राश्वीऽसि हयोऽस्यत्योऽसि नरोऽस्यर्वासि सप्तिरिस वाज्यंसि वृषांसि नृमणां असि ययुर्नामांस्यादित्यानाम्पत्वान्विह्यग्नये स्वाहा स्वाहेंन्द्राग्निभ्या स्वाहा प्रजापंतये स्वाहा विश्वेंभ्यो देवेतांभ्य इह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह रमितः स्वाहा भूरेसि भुवे त्वा भव्यांय त्वा भविष्यते त्वा विश्वेंभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवां आशापाला एतं देवेभ्योऽश्वम्मेधांय प्रोख्यितं गोपायत॥ [41]

आर्यनायोत्तंरमापलांयिताय षड्वि५ंशतिः॥ 13॥

आयंनाय स्वाहा प्रायंणाय स्वाहाँ द्वावय स्वाहो द्वेताय स्वाहां शूकाराय स्वाहा शूकृंताय स्वाहा पलांयिताय स्वाहाऽऽवल्गंते स्वाहां परावल्गंते स्वाहांऽऽयते स्वाहां प्रयते स्वाहां सर्वस्मै स्वाहां॥ [42] अग्रये स्वाहा सोमाय स्वाहां वायवे स्वाहापाम्मोदाय स्वाहां सिवेत्रे स्वाहा सर्रस्वत्ये स्वाहेन्द्रांय स्वाहा बृहुस्पतंये स्वाहां मित्राय स्वाहा वरुणाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ 43॥

पृथिव्ये स्वाहाऽन्तिरंख्याय स्वाहां दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहां चन्द्रमंसे स्वाहा नख्यंत्रेभ्यः स्वाहा प्राच्यें दिशे स्वाहा दिखंणाये दिशे स्वाहां प्रतीच्ये दिशे स्वाहोदींच्ये दिशे स्वाहोध्वीये दिशे स्वाहां दिग्भ्यः स्वाहांऽ- वान्तरिदशाभ्यः स्वाहां समाभ्यः स्वाहां श्रुद्धः स्वाहांऽहोरात्रेभ्यः स्वाहांऽर्धमासभ्यः स्वाहां मासेभ्यः स्वाहतंभ्यः स्वाहां संवथ्सराय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ 44॥

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहां सिवृत्ते स्वाहा सरंस्वत्यै स्वाहां पूष्णे स्वाहा बृह्स्पतंये स्वाहाऽपाम्मोदांय स्वाहां वायवे स्वाहां मित्राय स्वाहा वर्रुणाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहां॥ 45॥

पृथिव्यै स्वाहाऽन्तिरंख्याय स्वाहां दिवे स्वाहाऽग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सूर्याय स्वाहां चन्द्रमंसे स्वाहाऽहे स्वाहा रात्रिये स्वाहर्जवे स्वाहां साधवे स्वाहां सुख्यित्यै स्वाहां उऽिशितिम्ने स्वाहा रोगाय स्वाहां हिमाय स्वाहां शीताय स्वाहांऽऽत्पाय स्वाहाऽरंण्याय स्वाहां सुवर्गाय स्वाहां लोकाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ 46॥

भुवों देवानां कर्मणापसर्तस्यं पृथ्यांसि वसुंभिर्देविभिर्देवतंया गायत्रेणं त्वा छन्दंसा युनज्मि वसन्तेनं त्वर्तुनां हृविषां दीख्ययामि रुद्रेभिर्देविभिर्देवतंया त्रैष्टुंभेन त्वा छन्दंसा युनज्मि ग्रीष्मेणं त्वर्तुनां हृविषां दीख्ययाम्यादित्येभि- देविभिर्देवतंया जागंतेन त्वा छन्दंसा युनज्मि वर्षाभिस्त्वर्तुनां हृविषां दीख्ययाम्य विश्वेभिर्देविभिर्देवत्यानुंष्टुभेन त्वा छन्दंसा युनज्मि [47]

श्रदौ त्वर्तुनां ह्विषां दीख्ययाम्यिङ्गिरोभिर्देविभिर्देवतंया पाङ्केन त्वा छन्दंसा युनिज्म हेमन्तिशिश्वराभ्यौं त्वर्तुनां ह्विषां दीख्ययाम्याहं दीख्यामंरुहमृतस्य पत्नीं गायत्रेण छन्दंसा ब्रह्मणा चर्तर सत्येऽधार सत्यमृतेऽधाम्। महीमू षु सुत्रामांणिमृह धृतिः स्वाहेह विधृतिः स्वाहेह रन्तिः स्वाहेह रमंतिः स्वाहा॥ 48॥

ईङ्काराय स्वाहेङ्कृताय स्वाहा ऋन्देते स्वाहांऽवऋन्देते स्वाहा प्रोथंते स्वाहां प्रप्रोथंते स्वाहां गुन्धाय स्वाहां घ्राताय स्वाहां प्राणाय स्वाहां व्यानाय स्वाहांऽपानाय स्वाहां संदीयमानाय स्वाहा संदिताय स्वाहां विचृत्यमानाय स्वाहा विर्चृत्ताय स्वाहां पलायिष्यमाणाय स्वाहा पलायिताय स्वाहोपर श्स्यते स्वाहोपरताय स्वाहां निवेख्यते स्वाहां निविशमानाय स्वाहा निविष्टाय स्वाहां निषथ्स्यते स्वाहां निषीदंते स्वाहा निषण्णाय स्वाहां [49]

आसिष्यते स्वाहाऽऽसीनाय स्वाहांऽऽसिताय स्वाहां निपथ्स्यते स्वाहां निपद्यमानाय स्वाहां निपंन्नाय स्वाहां शयिष्यते स्वाहां शयानाय स्वाहां शयिताय स्वाहां सम्मीलिष्यते स्वाहां सम्मीलेते स्वाहा सम्मीलिताय स्वाहां स्वप्स्यते स्वाहां स्वपते स्वाहां सुप्ताय स्वाहां प्रभोथ्स्यते स्वाहां प्रबुध्यमानाय स्वाहा प्रबुद्धाय स्वाहां जागरिष्यते स्वाहां जाग्रंते स्वाहां जागरिताय स्वाहा शुश्रूषमाणाय स्वाहां शृण्वते स्वाहां श्रुताय स्वाहां वीख्यिष्यते स्वाहां [50]

वीख्यंमाणाय स्वाह्य वीख्यिंताय स्वाहां स॰हास्यते स्वाहां स्विहानाय स्वाहोज्जिहांनाय स्वाहां विवथ्र्स्यते स्वाहां विवर्तमानाय स्वाह्य विवृत्ताय स्वाहौंत्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठंते स्वाहोत्थिंताय स्वाहां विधविष्यते स्वाहां विधून्वानाय स्वाह्य विधून्व विधून्व विधून्व विधून्व विधून्व विधून्व विधून्व विधून्व विधून वि

स्वाहोत्क्रांन्ताय स्वाहो चंक्रमिष्यते स्वाहो चंक्रम्यमाणाय स्वाहो चंक्रमिताय स्वाहो कण्डूयिष्यते स्वाहो कण्डूयमानाय स्वाहो कण्डूयिताय स्वाहो निकषिष्यते स्वाहो निकषेमाणाय स्वाहा निकषिताय स्वाहा यदित्ते तस्मै स्वाहा यत्पिबंति तस्मै स्वाहा यन्मेहंति तस्मै स्वाहा यच्छकृंत्करोति तस्मै स्वाहा रेतंसे स्वाहा प्रजान्यः स्वाहा प्रजननाय स्वाहा सर्वस्मै स्वाहा॥ [51]

अग्नये स्वाहां वायवे स्वाहा सूर्यांय स्वाहर्तमंस्यृतस्यर्तमंसि सत्यमंसि सत्यस्यं सत्यमंस्यृतस्य पन्थां असि देवानां छायामृतस्य नाम् तथ्सत्यं यत्त्वम्प्रजापंतिरस्यिध् यदंस्मिन्वाजिनींव शुभः स्पर्धन्ते दिवः सूर्येण विशोऽपो वृंणानः पंवते कृष्यन्पशुं न गोपा इर्यः परिज्मा॥ 52॥

॥ हरिः ओम्॥॥ तैत्तिरीयसंहिता सप्तमकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः॥

Write: *::sription_out Presne

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/